

23. VZDĚLÁVÁNÍ

Převážná většina údajů v této kapitole (tab. 23-1. až 23-34.) byla převzata z databáze, příp. publikací Ústavu pro informace ve vzdělávání (ÚIV), který je rezortním pracovištěm Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR pro statistiku vzdělávání. ÚIV provádí vyčerpávajícím způsobem statistická zjišťování, metodicky a organizačně zabezpečuje zpracování dat za Českou republiku i jednotlivé regiony za všechny druhy škol v působnosti rezortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Informace o školách v působnosti Ministerstva obrany ČR, Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva spravedlnosti ČR jsou uváděny v samostatné tabulce a nejsou zahrnuty v souhrnných údajích za jednotlivé typy škol.

Předškolní vzdělávání poskytují mateřské školy. Od školního roku 2005/2006 mateřské školy zahrnují „běžné“ mateřské školy, speciální mateřské školy a mateřské školy, které jsou součástí zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, včetně škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Základní vzdělávání je povinné vzdělávání pro všechny způsobilé děti. Základní vzdělávání v základní škole má 9 ročníků a člení se na první stupeň (1.–5. ročník) a druhý stupeň (6.–9. ročník). Pro žáky se zdravotním postižením má 10 ročníků, první stupeň (1.–6. ročník) a druhý stupeň (7.–10. ročník). Od školního roku 2005/2006 základní školy zahrnují „běžné“ základní školy, speciální základní školy a základní školy, které jsou součástí zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Střední vzdělávání, které zahrnuje střední vzdělávání, střední vzdělávání s výučním listem, střední vzdělávání s maturitní zkouškou, zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem, zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou a nástavbové studium, poskytují střední školy. Středního vzdělání lze dosáhnout v oborech gymnázií, v oborech odborného vzdělávání (střední odborné školy, střední odborná učiliště, odborná učiliště) a v oborech praktických škol. Nástavbové studium je uváděno samostatně (z důvodu metodických změn se nedají rozčlenit jednotlivé obory gymnázií, středních odborných škol a středních odborných učilišť). Od školního roku 2005/2006 zahrnují prezentované údaje data vč. škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Konzervatoře poskytují střední vzdělávání s maturitní zkouškou a dále vyšší odborné vzdělávání v konzervatoři. Údaje za konzervatoře jsou publikovány samostatně.

Vyšší odborné vzdělávání poskytují konzervatoře a vyšší odborné školy. Délka vyššího odborného vzdělávání v denní formě je 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů až 3,5 roku. Vyšší odborné vzdělávání se ukončuje absolutoriem.

Data za všechny shora uvedené druhy škol jsou publikována za školní rok a vykazována podle stavu k **30. 9. sledovaného roku**. Od roku 2005/2006 jsou počty učitelů přepočteny na plně zaměstnané.

Na **vysoké škole** se studuje v bakalářském, magisterském, magisterském navazujícím nebo doktorském studijním programu. Bakalářský studijní program – délka studia nejméně tři a nejvýše čtyři roky, je ukončen státní závěrečnou zkouškou. Magisterský studijní program – délka studia nejméně čtyři a nejvýše šest roků. Magisterský navazující studijní program navazuje na bakalářský studijní program a standardní doba studia je nejméně jeden a nejvýše tři roky. Magisterský studijní program je ukončen státní závěrečnou zkouškou. Na magisterské studium může navazovat doktorský studijní program. Standardní doba studia v doktorském studijním programu je tři roky. Počet studentů za jednotlivé ukazatele je zpravidla uváděn ve fyzických osobách, tj. každý student je uveden jen jednou, i když roste počet studentů, kteří současně studují na více vysokých školách či fakultách. Celkový počet nemusí vždy souhlasit se součty za jednotlivé vysoké školy, příp. jednotlivé formy studia a typy studijních programů.

Data za vysoké školy jsou čerpána ze systému SIMS (Sdružené informace matrik studentů), kam vysoké školy veřejné i soukromé zapisují údaje o studujících a o nově přijatých studentech (uvádí se zde stav k 31. 12. daného roku). Centrální databáze je trvale doplňována a aktualizována; údaje publikované v této ročence jsou dle stavu zpracování ke dni 25. 1. 2011.

Členění podle forem vzdělávání: Střední a vyšší odborné vzdělávání je poskytováno denní formou a ostatními formami, tj. večerní, dálkovou, distanční nebo kombinovanou. Vysoké školy zajišťují studium formou prezenčního, distančního nebo kombinovaného studia.

Poznámky k tabulkám

Tab. 23-37. Výdaje státního rozpočtu a územních rozpočtů na vzdělávání v roce 2010

Údaje o výdajích státního rozpočtu a územních rozpočtů na vzdělávání vycházejí z údajů účetních výkazů o plnění příjmů a výdajů rozpočtových organizací, které ČSÚ získává od Ministerstva financí ČR. Respektují odvětvové třídění výdajů a zahrnují výdaje oddílů 31 a 32 – Vzdělávání platné rozpočtové skladby v podrobnějším členění uvedeném v legendě tabulky.

Uspořádání hlavičky tabulky odpovídá druhovému třídění platné rozpočtové skladby.

* * *

Podrobnější informace z oblasti vzdělávání lze získat ve specializovaných publikacích Ústavu pro informace ve vzdělávání, např. „Statistická ročenka školství 2010/2011“.

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/skolstvi_lide

nebo dalších institucí:

– <http://www.uiv.cz/> – Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV)

– <http://www.mvcr.cz/> – Ministerstvo vnitra ČR

– <http://www.acr.army.cz/> – Ministerstvo obrany ČR

Převodní tabulka Mezinárodní klasifikace vzdělání
(International Standard Classification of Education – ISCED)
a české vzdělávací soustavy

Pramen: Ústav pro informace ve vzdělávání

Stupeň Level ISCED	English česky	v českém školském systému – úroveň vzdělávání (typ a druh školy, která je poskytuje)
ISCED 0	<i>Pre-primary education</i> preprimární	Mateřská škola, přípravný stupeň základní školy speciální a přípravné třídy základní školy pro děti se sociálním znevýhodněním
ISCED 1	<i>Primary education</i> primární	1. stupeň základní školy (bez základní školy speciální), 1. stupeň základní školy speciální
ISCED 2A, 2B, 2C	<i>Lower secondary education</i> nižší sekundární	Základní škola (bez základní školy speciální), 2. stupeň základní školy speciální, 1. a 2. ročník šestiletého gymnázia, 1. až 4. ročník osmiletého gymnázia, 1. až 4. ročník konzervatoře – obor tanec, obory praktická škola (obory jednoleté a dvouleté), kurzy pro získání základů vzdělání, kurzy pro získání základního vzdělávání
ISCED 3, 3A, 3B, 3C	<i>(Upper) Secondary education</i> vyšší sekundární	Obory gymnázií čtyřleté (pětileté), 3. až 6. ročník oborů gymnázií šestiletých, 5. až 8. ročník oborů gymnázií osmiletých, obory středního vzdělávání ukončené maturitní zkouškou (bývalé obory středních odborných škol a středních odborných učilišť), 5. a 6. ročník konzervatoře – obor tanec, 1. až 4. ročník šestiletých oborů konzervatoře (1. až 5. ročník sedmiletých oborů konzervatoře), obory středního vzdělávání, obory středního vzdělávání s výučním listem, studium jednotlivých předmětů na střední škole a rekvalifikační kurzy ukončené závěrečnou zkouškou
ISCED 4A, 4C	<i>Post-secondary non-tertiary education</i> nástavbové	Nástavbové studium, zkrácené vzdělávání v oborech ukončených maturitní zkouškou, pomaturitní studium na školách s právem státní jazykové zkoušky, zkrácené vzdělávání v oborech ukončených výučním listem, rekvalifikační kurzy na škole vyžadující předchozí vzdělání na střední škole (střední vzdělání s výučním listem), rekvalifikační kurzy v délce od 6 měsíců do 2 let pro absolventy středních škol, rekvalifikační kurzy organizované vysokou školou pro absolventy středních škol a nulté ročníky na vysokých školách
ISCED 5A, 5B	<i>Tertiary education – first stage</i> první stupeň terciárního vzdělávání	Vyšší odborná škola, poslední dva ročníky konzervatoře, vysoké školy: studijní programy bakalářské, magisterské čtyřleté, pěti až šestileté a navazující, další vzdělávání pro absolventy bakalářských a magisterských studijních programů (rozšiřující, nesměřující k udělení titulu)
ISCED 6	<i>Tertiary education – second stage</i> druhý stupeň terciárního vzdělávání	Vysoká škola: doktorský studijní program ukončený titulem Ph.D., Th.D.